

De l'àmbit local al global:

enfortiment de les competències
municipals catalanes en la
protecció internacional dels
Drets Humans

Memòria de la formació

Competències municipals en protecció internacional dels #DDHH segons la normativa vigent

23 i 30 de novembre
i 14 de desembre de 2022

Publicat per:

En col·laboració amb:

Amb el suport de:

Poden els governs locals actuar com protectors internacionals dels DDHH?

SÍ!

Legitimitat política

La **defensa dels DDHH** és un imperatiu internacional

Els municipis catalans compten amb competències en matèria de **cooperació internacional**

Això els autoritza políticament per **realitzar accions** d'incidència davant greus violacions dels drets humans

Legitimitat jurídica

Els governs locals són **corresponsables** en la protecció dels DDHH en l'àmbit internacional

Una violació, sigui a qui sigui, en l'indret que sigui, és una **afronta contra tota la humanitat**

L'Estat espanyol té **obligacions adquirides** pels tractats de DDHH que ha ratificat. Les obligacions sota el Dret Internacional s'estenen a tots els nivells de l'Estat

“ Quan la **norma** fa referència a l'Estat, indirectament al·ludeix als ens locals, ja que formen part de l'estructura estatal i es tenen en compte a l'hora de determinar la responsabilitat internacional. ”

Dra. Carmen Montero Ferrer

Aquesta norma pot ser

Hard Law

- Norma amb caràcter **obligatori i força jurídica vinculant** que els Estats han acceptat
- L'incompliment d'una norma Hard Law per part de l'Estat poden ser **oposables en un tribunal** i, per tant, confereixen una responsabilitat internacional

Soft Law

- Norma que conforma un **compromís** al qual les conductes dels Estats s'haurien d'ajustar
- L'incompliment d'una norma Soft Law no genera una responsabilitat internacional oposable en un tribunal, però sí que tenen un important **valor interpretatiu** alhora que contribueixen a la formació de nous costums o principis
- La **majoria** dels instruments que legitimen als governs locals actuar com a protectors internacionals dels DDHH són normes Soft Law

Tendència en auge a considerar als ens locals com a actors en la promoció i el respecte dels DDHH [política i jurídica].

La protecció internacional dels Drets Humans per part dels ens locals més enllà del seu territori

Els ens locals poden assumir **competències pròpies** i relacionades amb la protecció dels DDHH

- Constitució espanyola
- Llei 2/2014, acció i servei exterior
- Llei 25/2014, tractat d'acords internacionals
- Llei 7/1985, reguladora de les bases de règim local

La **legislació estatal de cooperació internacional** atorga competències als ens locals i prioritza la protecció dels DDHH

- Llei 23/1998, cooperació internacional per el desenvolupament
- V Pla Director de cooperació (p. 41)

La llei permet als ens locals incloure clàusules que tenen repercussió en la protecció dels DDHH en la **contractació pública**

- Llei 9/2017, contractes del sector públic

L'avantprojecte de llei vol fer més participis als ens locals. Caldrà interpretar la **sostenibilitat** en termes de protecció de DDHH

- Avantprojecte de Llei de cooperació per el desenvolupament sostenible

La **legislació catalana** reconeix expressament competències dels ens locals en cooperació i en especial de protecció dels DDHH

- Estatut d'autonomia (art. 51 Cooperació al foment de la pau i cooperació al desenvolupament)
- Llei 26/2001 cooperació al desenvolupament
- Decret legislatiu 2/2003, text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya

Per tant, legalment els ens locals estan habilitats per a exercir la **protecció internacional dels DDHH** en l'àmbit de la cooperació

La **voluntat política** és clau per a dur a terme accions de protecció de DDHH des de la cooperació per part dels ens locals

“ La llei atorga competències als ens locals i inclou entre els seus valors i finalitats, de forma expressa, la **protecció dels Drets Humans**. ”

Dra. Aitana De la Varga Pastor

Quines són les normes europees que legitimen l'actuació dels ens locals?

Unió Europea

Proposta de Directiva sobre **deguda diligència corporativa i sostenibilitat** (2022)

- Inclou la col·laboració amb els tercers Estats per a fer costat als operadors econòmics amb l'objectiu de **prevenir i mitigar els impactes als DDHH i al medi ambient** de la seva activitat econòmica
- **No hi ha mida a l'hora de valorar les vulneracions de DDHH** ni activitats amb més rics que d'altres

Directrius de la UE sobre **Defensors/es dels Drets Humans** (2016)

- **Control, elaboració d'informes i recomanacions** al Consell des del territori.
- El paper de les missions de la UE: **coordinació, contacte amb HRD (Human Rights Defenders), assistència a judicis**
- Promoure la inclusió dels DDHH en els **diàlegs diplomàtics amb 3rs Estats**

El **Pla d'Acció** de la UE pels DDHH i la Democràcia 2020-2024

- Prioritats polítiques sobre la **promoció i la protecció dels DDHH** i la democràcia en l'acció exterior de la UE (també els seus Estats membre)
- **Desenvolupament de qüestions materials.** S'utilitzaran els instruments habituals: diàlegs polítics, missions de supervisió, participació en fòrums internacionals
- Línies d'actuació que afecten el conjunt de DDHH. Específicament sobre HRD:
 - **Seguretat i a la protecció de periodistes**
 - **Assistència a través dels mecanismes de protecció**
 - **Iniciatives dels mitjans de comunicació**
 - **Missions d'observació de judicis**

Directiva 2014/95/UE sobre **divulgació d'informació no financera**

- Lluita **contra el tràfic de persones** – Cadenes de valor lliures d'explotació

Mecanisme de **Defensors/es dels Drets Humans** de la UE

- Oferir **suport a les persones Defensores** arreu del planeta a través de protectdefender.eu (consorci de 12 ONG que ofereixen suport immediat i a mitjà i llarg termini):
 - Protecció física i digital, assistència legal mèdica. Fins i tot monitoratge dels judicis i de l'estada a presó
 - Recol·locació temporal al territori dels EEMM de la UE o al territori
 - Formació i capacitatció

Organització per la Seguretat i Cooperació d'Europa

Directrius sobre la **protecció dels Defensors/es dels DDHH** (2016)

- La protecció efectiva de la dignitat, la integritat física i psicològica, la llibertat i la seguretat de les defensores de DDHH és un requisit previ per a la realització del dret a defensar els DDHH

Consell d'Europa

Declaració del Comitè de Ministres (2008) sobre la **millora de la protecció dels Defensors/es dels Drets Humans**

- Declaració de caràcter polític i sense efectes jurídics obligatoris (Soft Law)
- Recull dels principis bàsics per protegir a les HRD, tot i que en alguns punts massa ambigües

“ Els Estats part tenen aquesta guia com a referència de com haurien de **protegir a les persones defensores**: observació de judicis, visita de detinguts, declaracions de condemna o, fins i tot, plantejar-se concedir un visat d'emergència. ”

Dr. Alexandre Moreno Urpi

La importància de les accions locals en la defensa dels DDHH

Accions de prevenció

Incidència preventiva: **accions prolongades en el temps que busquen abordar les causes estructurals de les violacions als DDHH.**

- **Al territori:** davant propostes polítiques públiques que limiten drets, reforma del sistema judicial, limitacions de drets de protesta social, etc.
- **A l'UE i Estats Membre:** pla d'acció de DDHH, pla d'acció de gènere, directiva de deguda diligència tractats de lliure comerç, etc.

Accions d'urgència

Incidència reactiva: **prendre accions en el menor temps possible davant d'una situació de risc imminent.**

- Una amenaça de mort, un intent d'assassinat, una desaparició forçada, una detenció arbitrària, un anunci de desallotjament forçós, etc.

“ El conjunt d'esforços des de l'àmbit local al global genera un impacte real. Per això cal **exercir pressió internacional perquè els Estats (tercers) compleixin amb les seves obligacions internacionals en l'àmbit dels DDHH.** ”

Francesca Nugnes (coordinadora de incidència PBI Colòmbia).

Què poden fer els ens locals catalans?

Preguntes parlamentàries

Gires (anar allà o acollir aquí)

Cartes a autoritats

Comunicats

Xarxes Socials i rodes de premsa

Resolucions en Parlaments

Audiències en Parlaments sobre temàtiques específiques

Demandar accions a Governos locals, nacional i europeus (ambaixades, delegacions UE, etc.) i als diferents escenaris internacionals

"Apadrinament" a persones defensores.

Cooperació Internacional (incidir en les prioritats)

Esdeveniments

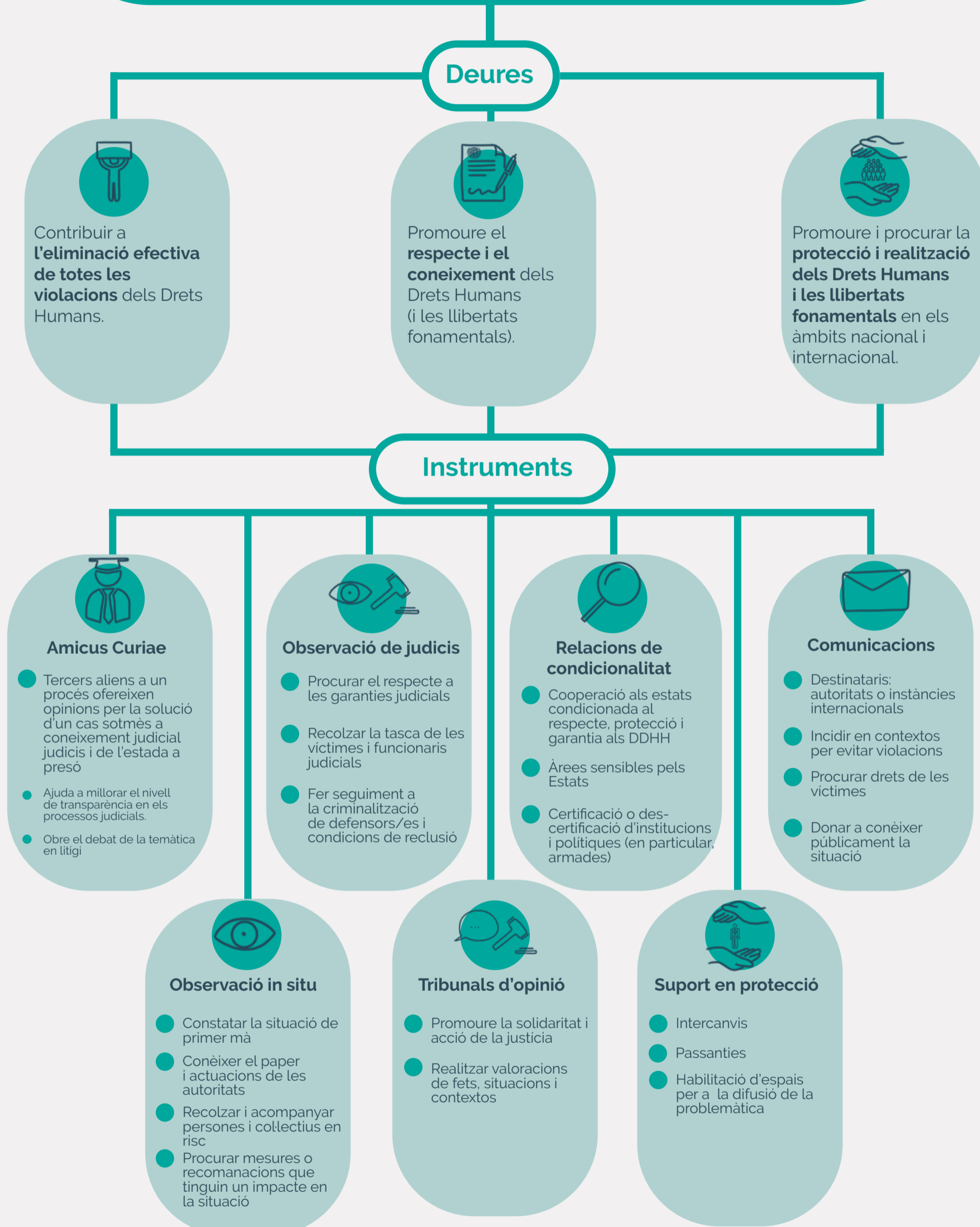

Mantenir la pressió a través de correus/ comunicacions de seguiment

Missions en terreny

Eines de protecció dels Drets Humans des dels governs locals

“ Quan es parla de Drets Humans, estem parlant dels **límits del poder**. El poder, a diferència de l'absolutisme, no pot ser desenfrenat. Té uns límits i en aquesta mesura un dels avanços de la humanitat és establir aquests límits. ”

Jorge Molano

Experiències pràctiques des dels ajuntaments

(recollides durant el curs i l'avaluació)

Quines experiències relacionades amb la protecció dels DDHH des de la cooperació s'estan duent a terme o s'han dut a terme en el teu ens local?

Programa de protecció de persones defensores dels DDHH

Cooperació que emfatitzi la defensa dels Drets Humans

Mocions als plens municipals

Xarxes municipals

Comunicats i cartes a autoritats de països tercers

Observació internacional d'audiències judicials

Missions en terreny

Com pot millorar l'actuació del teu ens local en matèria de protecció dels DDHH? Quines accions concretes se t'acuden?

Cal fomentar la transversalitat d'accions i polítiques

S'ha de promoure un instrument per fer el seguiment de la contractació pública

És necessari optimitzar els processos per agilitzar els temps administratius

Tot i que ha de ser un tema transversal, s'hauria de convertir en un eix central d'actuació

Fomentar l'establiment de personal tècnic i destinar recursos econòmics suficients

Donar-li la importància que mereix per agilitzar els tràmits i generar impacte

Voluntat política i compromís

De l'àmbit local al global:

enfortiment de les competències
municipals catalanes en la
protecció internacional dels
Drets Humans

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat
exclusiva de Reds i no reflecteix necessàriament
l'opinió de l'ACCD ni de la Generalitat de Catalunya.